

XXIV C 435/15

Transkrypcja ustnego uzasadnienia orzeczenia wygłoszonego w dniu 9.06.2016 r.

Pozwem z dnia 18 marca 2015 roku D. S. wniósł o zobowiązanie pozwanego do przeproszenia go za dokonanie naruszenia dóbr osobistych poprzez zamieszczenie na koszt pozwanego, na stronie internetowej (...) oświadczenia o treści i formie sprecyzowanej w pozwie. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 60.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie kwoty 5.000 złotych na cel społeczny, to jest na rzecz Fundacji (...). Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego. Uzasadniając dochodzone roszczenie powód wskazał, że odbywał karę pozbawienia wolności w warunkach naruszających jego dobra osobiste, gdyż przebywał w przeludnionych celach, w których utrudnione było poruszanie się, spożywanie posiłków i zachowanie prywatności. Ponadto zmuszony był do korzystania z nieoddzielonych dostatecznie od reszty pomieszczenia kądeków sanitarnych, co naruszało jego intymność. Podniósł, że w celach, na ścianach i podłodze utrzymywał się grzyb, panowała wilgoć oraz gromadziło się robactwo, co nie sprzyjało zdrowiu osadzonym. Cele nie były ponadto odpowiednio wentylowane i oświetlone. Powód nie otrzymywał dostatecznej ilości środków czystości, a także miał utrudniony dostęp do ciepłej wody i prądu. Powód nie miał również zapewnionej profesjonalnej opieki medycznej, nie miał dostępu do leków ani leczenia. W Zakładzie Karnym w K. miał możliwość odbycia wizyty u lekarza tylko raz w miesiącu, a na wizytę lekarza specjalisty trzeba było czekać minimum 3 miesiące. Przez utrudniony dostęp do książek i prasy nie miał możliwości pogłębiania własnej wiedzy. Pozwany odmawiał powodowi możliwości podjęcia pracy. Powyższe warunki powodowały cierpienia fizyczne i psychiczne, powód uważał, że był traktowany w sposób nie ludzki i poniżający, a nawet w połączeniu z innymi niedogodnościami, torturowany. Warunki odbywania kary naruszyły cześć powoda, prawo do prywatności i intymności. Stan ten, utrzymujący się od wielu lat, spowodował wzrost poczucie przygnębienia i niższości powoda.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa, oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. W pierwszym rzędzie pozwany podniósł zarzut braku legitymacji biernej w niniejszej sprawie z uwagi na to, że Dyrektor Generalny Służby Więziennej nie jest właściwym statio fisci. Wskazał, że zarzuty zgłoszone przez powoda dotyczą bieżącej działalności jednostek penitencjarnych opisanych w pozwie. Pozwany podniósł również zarzut przedawnienia roszczeń powoda związanych z pobytem D. S. w Areszcie Śledczym w R., w Areszcie Śledczym W.-M. i w Areszcie Śledczym w K.. Niezależnie od powyższego pozwany wskazał, że powód nie wykazał żadnej z przesłanek warunkującej odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie artykułu 448 w związku z artykułem 24 kc. Podniósł, że strona powodowa nie wykazała ani faktu pobytu w nieludzkich i poniżających warunkach, ani bezprawnej działalności Skarbu Państwa. Zdaniem pozwanego powód był traktowany humanitarnie, z poszanowaniem godności i dóbr osobistych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Powód D. S. od 2009 roku przebywa w zakładach karnych i aresztach śledczych w związku z odbywaniem przez niego kary pozbawienia wolności. Od 15 maja 2009 roku do 29 lipca 2009 roku, oraz od 25 września 2009 roku do 28 lipca 2010 roku powód przebywał w Areszcie Śledczym w R., od 29 lipca 2009 roku do 25 września 2009 roku, oraz od 26 czerwca 2012 do 29 listopada 2012 powód przebywał w Areszcie Śledczym W.-M. w W.. W okresie od 2 września 2010 do 26 czerwca 2012 powód przebywał w Areszcie Śledczym w K.. Natomiast w okresie od 29 listopada 2012 roku do 13 stycznia 2015 powód przebywał w Zakładzie Karnym w K. (karty 57 do 59 - informacja o pobytach i orzeczeniach, karta 60, 61 przeglądarka historii rozmieszczenia).

W okresie pobytu powoda w Areszcie Śledczym w R., dyrektor tego aresztu wydawał na podstawie art. 248 pkt 1 Kodeksu karnego wykonawczego oraz par. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 19 kwietnia 2006 roku w sprawie trybu postępowania właściwych organów w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów, zarządzenia wewnętrzne dotyczące wyznaczenia dodatkowych miejsc zakwaterowania. Podczas pobytu osadzonego w tym Areszcie dyrektor wydał stosowne zarządzenie wewnętrzne dotyczące między innymi cel 11, 111, 263, w których przebywał skazany D. S. (karta 62 - notatka służbowa kierownika działu penitencjarnego, karta 63 - pismo dyrektora aresztu śledczego, karta 64 - zarządzenie wewnętrzne, karta 65, 66, 67 - zarządzenia wewnętrzne, karta 69 - notatka służbowa kierownika działu ewidencji).

Wszystkie cele mieszkalne w Areszcie Śledczym w R. zostały wykonane zgodnie z zatwierdzonym projektem technicznym i odebrane przez uprawnione instytucje. W skład wyposażenia cel wchodziły: łóżko dla każdego osadzonego, odpowiednia ilość stołów, szafek, taboretów, stolik lub półka pod telewizor, wieszak, półka na przybory toaletowe w kącie sanitarnym, lustro, miednica, wiadro na śmieci, szczotka, zmiotka, szufelka i szczotka klozetowa. Występujące w celach mieszkalnych łóżka piętrowe były wyposażone w drabinki, które w sposób trwały i bezpieczny są przymocowane do stalowych stelaży łóżka. Wyposażenie cel mieszkalnych uregulowane zostało w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Stan techniczny cel mieszkalnych w okresie pobytu powoda w jednostce penitencjarnej był dobry. Funkcjonariusze działu kwatermistrzowskiego na bieżąco usuwali powstałe usterki, oraz odnawiali cele mieszkalne i inne pomieszczenia (karta 82, 83 - notatka służbowa kierownika działu penitencjarnego).

W Areszcie Śledczym w R. wentylacja grawitacyjna w celach mieszkalnych, w świetlicach i pozostałych pomieszczeniach, w których przebywają osadzeni jest prawidłowa, została zaprojektowana i wykonana zgodnie z prawej budowlanym. Sprawność wentylacji jest kontrolowana corocznie przez służby kominiarskie. W żadnym z pomieszczeń nie stwierdzono nieprawidłowości (karta 76, 77 - opinia zakładu kominiarskiego, karta 82, 83 - notatka służbowa kierownika działu penitencjarnego).

Oświetlenie sztuczne w celach mieszkalnych w postaci świetlówek dobrane jest prawidłowo przez projektanta i od chwili wykonania nie było jego modernizacji. Służby kwatermistrzowskie usuwają wszelkiego rodzaju zgłaszane usterki (karta 82, 83 - notatka służbowa kierownika działu penitencjarnego).

W budynku Aresztu Śledczego w R. w oknach, ze względów bezpieczeństwa, umieszczone są kraty i siatki ochronne, które nie utrudniają dopływu światła dziennego do cel mieszkalnych. Okna otwierają się do wewnątrz cel, co umożliwia ich wietrzenie. Kąciki sanitarne w celach wieloosobowych zabudowane są ścianką z cegły do pełnej wysokości sufitu. Wejście do kącia sanitarnego wykonane jest z drzwi przesuwanych szczelnych, w kąciach znajduje się miska sedesowa, umywalka i prysznic z brodzikiem osłonięty zasłonką, co pozwala korzystać z urządzenia w sposób niekrepujący z zachowaniem intymności (karta 82, 83 - notatka służbowa kierownika działu penitencjarnego).

W celach mieszkalnych znajduje się instalacja zimnej i ciepłej wody. Zgodnie z regulaminem organizacyjno-porządkowym, osadzeni w tym powód, mogli raz w tygodniu korzystać z ciepłej kąpieli. Administracja Aresztu nie ma obowiązku zapewniania ciągłej dostawy ciepłej wody do cel mieszkalnych. Ciepła woda dostarczana jest do cel 5 razy dziennie, nie krócej niż przez 15 minut.

W Areszcie Śledczym w R. zapewniona jest właściwa temperatura w celach, która w okresie zimowym jest monitorowana przez służby kwatermistrzowskie. Piony instalacyjne są odpowietrzane, a dział kwatermistrzowski sprawdza poprawność działania całego okładu i usuwa usterki (karty od 78 do 81 - protokołu przeglądów systemów grzewczych, karta 82,83 - notatka służbowa kierownika działu penitencjarnego).

Areszt Śledczy w R. współpracuje też z firmą, która prowadzi w jednostce monitoring i działania mające na celu usuwania insektów. Środki czystości są wydawane raz w miesiącu, jak również po zgłoszeniu przez osadzonego chęci posprzątania celi. Ilość tych środków jest odpowiednia do utrzymania czystości.

W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w R. powód mógł na zasadach ogólnie przyjętych starać się o podjęcie nauki w szkołach przywieziennych, miał zapewniony dostęp do codziennej prasy w tym do książek, które mógł wypożyczać z biblioteki (karta 62 - notatka służbowa kierownika działu penitencjarnego).

Opieka medyczna w Areszcie Śledczym w R. jest sprawowana przez lekarzy pierwszego kontaktu w każdy dzień roboczy. Zgodnie z obowiązującym porządkiem wewnętrznym, lekarz przyjmuje osadzonych w dniach pracy administracji, po wcześniejszym zapisaniu się w książce zgłaszających. Przyjęcia odbywają się w pomieszczeniach służby zdrowia, oraz w miejscach do tego wyznaczonych, od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 17 według wyznaczonego harmonogramu. Specjalistyczne badania dodatkowe wykonywane są w placówkach lecznictwa otwartego, a czas oczekiwania mieści się w granicach 2 miesięcy (karta 84 - notatka służbowa kierownika ambulatorium z izbą chorych).

W Areszcie Śledczym W.-M., powód zakwaterowany był w różnych celach. Cele, w których przebywał nie były przeludnione. Wizytujący cele pracownik aresztu śledczego nie zaobserwował u powoda złego samopoczucia psychicznego. Również w trakcie przeprowadzonych rozmów wychowawczych powód nie zgłaszał problemów zdrowotnych. W celach, w których powód był zakwaterowany osadzeni sami odbierali posiłki i poruszali się po celi swobodnie. Powód nie zgłaszał również takich okoliczności, jak zła atmosfera panująca w celi mieszkalnej czy brak prywatności lub intymności (karta 86, 88 - notatka służbowa wychowawcy działu penitencjarnego).

Wszystkie pomieszczenia, w których przebywał powód, były wyposażone w sprzęt kwaterunkowy, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. W celach mieszkalnych znajdowały się również kąpiki sanitarne oddzielone od reszty pomieszczenia parawanem z płyty przymocowanym na stałe do podłoża i ścian, zaopatrzone w kotarę umożliwiającą zachowanie intymności (karta 89 - 92 - notatki służbowe).

W celach mieszkalnych, w których przebywał D. S., znajdowała się sprawna wentylacja grawitacyjna sprawdzana, co roku przez uprawnioną firmę kominiarską (karta 89 do 92 - notatki służbowe).

Powód nie zgłaszał w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym W.-M., problemów związanych z obecnością w celi insektów, w przeciwnym wypadku podjęte zostałyby stosowne decyzje o przeprowadzeniu dezynsekcji i deratyzacji (karta 89 do 92 notatki służbowe).

D. S., w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym W.-M., miał możliwość korzystania z biblioteki, prenumeraty prasy, indywidualnych konsultacji w zakresie doboru literatury. Powód nie zgłaszał wychowawcy chęci udziału w zajęciach organizowanych na terenie jednostki penitencjarnej, nie składał również próśb dotyczących podjęcia nauczania czy zatrudnienia (karta 86 - 88, notatka służbowa wychowawcy).

W Areszcie Śledczym w K. powód przebywał w pawilonach A i F. Kąpiki sanitarne w celach mieszkalnych zlokalizowanych w pawilonie A, wykonane są z płyty pilśniowej na szkielecie stalowym, otwory drzwiowe tych kąpików zwrócone są w stronę przejścia tworzonego przez ścianę zewnętrzną celi zabudowy kąpika (ie są zwrócone w kierunku celi). Otwory drzwiowe kąpików zamykane są drzwiami bądź kotarą z grubego, nieprzezroczystego materiału. Jedynie w dwóch, spośród 10 cel, w których przebywał powód kąpiki sanitarne nie posiadały pełnej zabudowy. Cele mieszkalne w pawilonie F posiadały kąpiki sanitarne murowane do pełnej wysokości celi. Budynki Aresztu Śledczego posiadają sprawną wentylację i ogrzewanie, posiadają również sprawną izolację przeciwwilgociową. Co roku przeprowadzane są kontrole stanu technicznego obiektów, które nie wykazały zawilgoceń ani zagrzybień pomieszczeń. Wszystkie cele mieszkalne wyposażone są w system wentylacji grawitacyjnej. Stolarka okienna cel została wymieniana w latach 2005-2010 na okna PCV, wyposażone w nawiewniki mechaniczne. Cele mieszkalne są ogrzewane. Na przełomie lat 2009-2011 została wykonana termomodernizacja budynków. Ponadto cele mieszkalne Aresztu Śledczego w K. posiadają oświetlenie górne. Oświetlenie to jest sprawne, kompletne, powstałe usterki usuwane są na bieżąco. Środki czystości są wydawane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 28 stycznia 2014 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Administracja zapewnia

osadzonym środki do utrzymania czystości i higieny osobistej. Powód mógł również dokonywać zakupów środków higieny w miejscowej kantynie. Administracja dostarcza także środki do utrzymania czystości takie jak płyn do naczyń, środki do czyszczenia podłóg i urządzeń sanitarnych przy czym obowiązek utrzymania czystości i porządku w celi mieszkalnej spoczywa na osobach osadzonych. Węzły sanitarne znajdujące się w celach pawilonu A, w którym przebywał powód, nie są zasilane ciepłą wodą, jednakże w każdym oddziale mieszkalnym znajduje się łaźnia dla osadzonych, umożliwiająca wzięcie gorącej kąpieli. W każdej z cel istnieje możliwość podgrzania wody grzałką lub czajnikiem.

W czasie przebywania powoda w Areszcie Śledczym w K. wprowadzone były okresowe wyłączenia dopływu energii elektrycznej do gniazd w określonych w porządku wewnętrznym godzinach. Powód przebywając w Areszcie Śledczym w K. miał możliwość korzystania z radia, telewizji, prasy i książek. Osadzeni mogli uczestniczyć w zajęciach o charakterze kulturalno-oświatowym. W ramach tych zajęć mogli uczestniczyć w zajęciach świetlicowych, w oparciu o tygodniowy grafik. Powód miał możliwość uczestnictwa w zajęciach z zakresu kultury fizycznej (karty od 92 do 96 - notatki służbowe).

Powód w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w K. korzystał z prawa do nieodpłatnej opieki medycznej. Miał zapewniony dostęp do darmowych świadczeń medycznych, leków i usług lekarskich realizowanych przez lekarzy w tym lekarzy specjalistów. W trakcie wizyt lekarskich wobec powoda, każdorazowo podejmowano zindywidualizowane czynności medyczne adekwatne do zgłaszanych problemów. Pacjent był przyjmowany zgodnie z ustalonym porządkiem wewnętrznym, a w przypadkach nagłych bezzwłocznie.

W okresie pobytu powoda w Zakładzie Karnym w K., od 29 listopada 2012 do 13 stycznia 2015 roku, nie występowało zjawisko przeludnienia (karta 99-100 - wyjaśnienia pracowników jednostki).

Cele, w których przebywał powód, były wyposażone w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Sprzęt kwaterunkowy był sprawny technicznie. Administracja Zakładu zapewniała osadzonym odpowiednie środki i sprzęt do utrzymania czystości w celach mieszkalnych (karta 104 do 111 – wyjaśnienia).

W Zakładzie Karnym w K. w celach mieszkalnych występowały dwa rodzaje kącików sanitarnych: pierwszy - były to kąciki zabudowane parawanem wykonanym na stelażu, wypełnionym płytą pilśniową, wysokość parawanu wynosi około 200 cm, wejście do kącików przesłania zasłona materiałowa; drugi rodzaj kącików to kąciki zabudowane ścianą działową murowaną od podłogi do sufitu, posiadające drzwi płytowe przesuwane (karta 104-111 – wyjaśnienia).

W Zakładzie Karnym w K. przeprowadzano również dezynfekcję, dezynsekcje, i deratyzację. Powód nie zgłaszał w tym zakresie potrzeby interwencji specjalistycznej firmy (karta 104-111 – wyjaśnienia).

W Zakładzie Karnym w K. każda cela mieszkalna wyposażona jest w przewód wentylacyjny, który poddawany jest corocznemu przeglądowi, w trakcie kontroli tych przewodów nie stwierdzono nieprawidłowości. Okna otwierają się swobodnie (karta od 112 do 118 - protokoły kontroli).

W pawilonach zakładu karnego znajdują się świetlice, gdzie odbywają się zajęcia kulturalno-oświatowe. Osadzeni mogą spędzać czas w sali rekreacyjnej, w której zajęcia sportowe odbywały się trzy razy w tygodniu. Mogli również korzystać z takich zajęć na wolnym powietrzu. W oddziałach znajdują się punkty biblioteczne, zaopatrzone w aktualną prasę (karta od 100 do 103 – wyjaśnienia).

Przebywając w Zakładzie Karnym w K. powód dwukrotnie zwracał się do administracji jednostki z prośbami dotyczącymi podjęcia nauczania. Pierwsza prośba została wystosowana przez powoda w okresie, gdy był zakwaterowany w pawilonie G. Powód zwrócił się wówczas o skierowanie go do nauczania kursowego w zawodzie stolarz, w Zakładzie Karnym w W.. W dniu 4 grudnia 2014 decyzją komisji penitencjarnej Zakładu Karnego w K. powód

został zakwalifikowany do nauczania jako kandydat. W dniu 9 stycznia 2014 roku, w związku z negatywną odpowiedzią komisji rekrutacyjnej Zakładu Karnego w W., komisja penitencyjna Zakładu Karnego w K. wycofała zgłoszenie skazanego do nauczania kursowego jako kandydata. Kolejne zgłoszenie chęci podjęcia nauczania nastąpiło podczas jego zakwaterowania w dniu 19 listopada 2014 roku. Powód został wówczas zakwalifikowany do nauczania kursowego w zawodzie kucharz w Zakładzie Karnym w S.. W dniu 8 stycznia 2015 roku komisja penitencyjna zakładu karnego skierowała powoda do nauczania kursowego jako ucznia (karta 100 i 103 – wyjaśnienia). W trakcie zakwaterowania w pozostałych pawilonach powód nie zwracał się z prośbą o skierowanie do nauczania.

Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w K. powód był przyjmowany przez lekarza nawet kilkakrotnie w ciągu jednego miesiąca. Wizyty związane były z bólem kręgosłupa, przeziębieniem, bólami brzucha i okolicy wątroby, bólami wątroby, bólami łydek. Powód był badany i otrzymywał leki zgodnie ze zgłaszanymi dolegliwościami. 16 kwietnia 2014 roku został skierowany na gastroscopię, jednak zrezygnował z tego badania. Podczas konsultacji lekarskich nie zgłaszał problemów ze wzrokiem. Nie występowały u niego też omdlenia. Powód miał zapewniony dostęp do podstawowej opieki medycznej jak również do opieki specjalistycznej, korzystał z wizyt u lekarza specjalisty w dziedzinie psychiatrii. Był konsultowany w związku z tym, że posiadał kartę osadzonego zagrożonego samobójstwem. Powód podczas badań lekarskich nie uskarżał się na warunki bytowe, tym samym pogorszenie stanu zdrowia w związku z panującymi warunkami (karta 167-178 – wyjaśnienia, ponadto sprawozdanie z wizytacji zakładu karnego k. 119-124).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów, które uznał za wiarygodne i których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony. Sąd nie uwzględnił zeznań powoda D. S. z uwagi na ich ogólnikowość oraz sprzeczność ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Powód nie pamiętał wielu okoliczności pobytu w poszczególnych jednostkach penitencyjnych. Należy także wskazać, że dowód z zeznań strony jest dowodem o charakterze subsydiarnym i strona powinna powołać przede wszystkim inne dowody: z zeznań świadków czy z dokumentów celem wykazania swoich racji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należało rozważyć podniesiony przez pozwanego zarzut niewłaściwego statio fisci Skarbu Państwa oznaczonego przez powoda jako Dyrektor Generalny Służby Więziennej.

Zarzut ten jest jednak nieuzasadniony w świetle przepisów ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 roku o Służbie Więziennej, w której określono cele i zadania tej służby. Zgodnie z art. 2 ustawy, do podstawowych zadań Służby Więziennej należy między innymi zapewnienie osobom skazanym na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanym a także osobom, wobec których są wykonywane kary pozbawienia wolności i środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności, przestrzegania ich praw a zwłaszcza humanitarnych warunków bytowych, poszanowania godności, opieki zdrowotnej i religijnej a także humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności.

Powód wywodzi swoje roszczenie z okoliczności wskazujących, jego zdaniem, na brak przestrzegania przysługujących mu praw, niezapewnianie humanitarnych warunków bytowych podczas odbywania kary, jak również braku poszanowania godności i niezapewnieniu właściwej opieki zdrowotnej. Roszczenia powoda są zatem związane z zakresem działalności tak oznaczonego pozwanego a zatem, w ocenie Sądu, wskazanie Dyrektora Generalnego Służby Więziennej należało uznać za prawidłowe.

W dalszej kolejności należało rozważyć zarzut przedawniania dochodzonych przez powoda roszczeń za okres przed 18 marca 2012 roku. Powód domaga się, bowiem nie tylko roszczeń niemajątkowych, związanych z ochroną jego dóbr osobistych, ale również, w oparciu o treść art. 24 i 448 kodeksu cywilnego, roszczeń majątkowych, to jest zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego i zapłaty na cel społeczny.

Stosownie do art. 117 par. 1 Kodeksu cywilnego, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Jak stanowi par. 2 tego przepisu, po upływie terminu przedawniania ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie może uchylić się od jego zaspokojenia chyba, że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawniania, jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawniania przed upływem terminu jest nieważne. Roszczenia

powoda o zapłatę z uwagi na ich majątkowy charakter podlegają zatem przedawnieniu. Zgodnie z regułą ogólną termin przedawnienia wynosi lat 10, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Przepisem szczególnym w odniesieniu do roszczeń o zapłatę zadośćuczynienia jest art. 442 (1) par. 1 kc, który przewiduje, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Naruszenie dóbr osobistych jest rodzajem czynu niedozwolonego, czyli deliktu i powinno się do niego stosować przepisy o przedawnieniu roszczeń o naprawieniu szkody tego rodzaju czynem. Zgodnie z twierdzeniami pozwu, do naruszenia dóbr osobistych powoda miało dochodzić w okresie od 13 maja 2009 roku, kiedy to powód rozpoczął odbywanie kary pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w R.. Z uwagi na charakter dóbr, o których ochronę wystąpił powód oraz okoliczności ich naruszenia, należy uznać, że powód o fakcie naruszenia i osobie obowiązanej do naprawienia krzywdy wiedział już w chwili dokonania naruszeń. Termin przedawnienia roszczeń majątkowych powoda upłynął zatem z chwilą upływu lat trzech od końca okresu, w którym w ocenie powoda dochodziło do uszczerbku w jego dobrach osobistych. Z pozwem powód wystąpił 18 marca 2015 roku, a więc podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia we wskazanym przez niego zakresie, to jest co do okresu sprzed 18 marca 2012 roku należało uznać za skuteczny i z tego też względu roszczenia pozwu w części dotyczącej zapłaty nie nadawały się do uwzględnienia. Rozpoznaniu w sprawie niniejszej, w zakresie roszczeń majątkowych, podlega jedynie okres pobytu powoda w jednostkach penitencjarnych po 18 marca 2012 roku.

Podstawą roszczenia pozwu o ochronę dóbr osobistych jest art. 23 kc, zgodnie z którym dobra osobiste człowieka w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko, pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość pozostają pod ochroną prawa cywilnego, niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Stosownie do art. 24 par. 1 kc, ten, czyje dobra zostaje zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonania naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków w szczególności ażeby złożyła oświadczenie o odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny zgodnie z art. 448 Kodeksu cywilnego.

Jak wynika z poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych warunki, w jakich powód odbywał karę pozbawienia wolności, odpowiadały standardom wymaganym przez przepisy prawa i w ocenie Sądu nie uwłaczały ludzkiej godności. Cele, w których powód przebywał były zaopatrzone w niezbędne sprzęty i instalacje takie jak wentylacja, centralne ogrzewanie, oświetlenie. Osadzonym regularnie wydawano przydziały środków czystości, jak również mieli dostęp do bieżącej wody i kąpeli w ilości przewidzianej przez przepisy prawa. W tym kontekście wskazać należy, że przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 25 sierpnia 2003 w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kar pozbawienia wolności, nie nakładają na jednostki penitencjarne obowiązku zapewnienia więźniom nieograniczonego dostępu do ciepłej wody. W odniesieniu zaś do kąpoków sanitarnych podkreśleniu wymaga, że zgodnie z par. 28 powołanego rozporządzenia, niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrepujące użytkowanie. Wynika z tego obowiązek takiego skonstruowania kąpoka, aby w czasie korzystania z niego zapewnione było poczucie prywatności, nie oznacza to jednak, że kąpok powinien być oddzielony murewanymi ścianami. W istocie każdy sposób, który zapewnia odpowiednie wydzielenie kąpoka uznać należy za dopuszczalne w sioiste powyższej regulacji. Rolę taką mogą także spełniać zawieszony w stosownym miejscu kotary. Dlatego też, w ocenie Sądu, nie doszło w tym zakresie do jakiegokolwiek naruszenia praw osadzonych. Więźniowie mieli również zapewniony dostęp do zajęć sportowych i kulturalno-oświatowych. Także w odniesieniu do sprawowanej przez jednostki penitencjarne opieki medycznej, ustalony w sprawie stan faktyczny nie dawał podstaw do stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości w tym zakresie. W zakresie podnoszonego przez powoda pod adresem pozwanego zarzutu przeludniania cel wskazać należy, że powód przebywał w przeludnionych celach jedynie podczas pobytu w Areszcie Śledczym w R. w okresie od 13 maja 2009 do 29 lipca 2009. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 18 października 2011 roku (sygn. III CZP 25/11), sytuacja przekroczenia normy zakwaterowania wynikającej z art. 110 par. 2 kkw, to jest obowiązku zapewnienia więźniowi powierzchni mieszkalnej poniżej trzech metrów kwadratowych, może stanowić samodzielną przesłankę stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych osadzonego, tym niemniej w niniejszej sprawie brak jest podstaw do stwierdzenia, że takie naruszenie miało miejsce. Należy

zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 26 maja 2008 roku, sygn SK 25/07 uznał za niekonstytucyjne i uchylił art. 248 kkw, który zezwalał na umieszczenie więźnia na czas określony w celi, w której powierzchnia w celi na jedną osobę wynosi mniej niż 3 metry kwadratowe, ale jednocześnie odroczył utratę mocy obowiązującej tego przepisu o 18 miesięcy. Uchylenie tego przepisu nastąpiło 6 grudnia 2009 roku. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że Areszt Śledczy w R. rozmieszczając osadzonych na podstawie art. 248 kkw, stosowa procedurę przewidzianą przepisami prawa. Dyrektor jednostki każdorazowo wydawał bowiem zarządzenia dotyczące rozmieszczenia większej ilości osadzonych w celach mieszkalnych a tym samym wyjątkowo zezwalał na sytuacje, w której na jednego osadzonego przypadała powierzchnia mniejsza niż 3 metry kwadratowe. Były to stosunkowo krótkie okresy czasu. Powód przebywał w takich warunkach od 25 września do 16 października, od 20 maja do 5 czerwca i od 15 maja do 20 maja. Wydanie zarządzenia przez dyrektora jednostki na podstawie obowiązującego przepisu prawnego oznacza wyłączenie bezprawności działania pozwanego w tym zakresie.

W późniejszym okresie to jest po 20 maja 2009, jak również po uchyleniu mocy obowiązującej artykułu 248 kkw, powód nie przebywał w celach, w których przekroczone by normy zakwaterowania wynikające z art. 110 par. 2 kkw.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w ocenie Sądu powód, mimo ciężącego na nim obowiązku wynikającego z artykułu 6 kc, w żaden sposób nie wykazał, aby wskutek działań pozwanego doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Zgodnie zaś z treścią powyższego przepisu ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Także art. 24 par. 1 kc rozkłada ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, że pozwany naruszył jego dobra osobiste. Co prawda przepis ten przewiduje domniemanie bezstronności naruszenia jednakże Sąd rozważył zaistnienie tej przesłanki w przypadku udowodnienia przez stronę powodową, że doszło do naruszenia jej konkretnych dóbr osobistych, to jest dopiero wówczas, gdy strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa. W niniejszej zaś sprawie przeprowadzone postępowanie nie tylko nie potwierdziło formułowanych przez powoda pod adresem pozwanego zarzutów, a wręcz przeciwnie ustalony w sprawie stan faktyczny wyraźnie wskazuje, że powód odbywał karę pozbawienia wolności w warunkach, które odpowiadały standardom i przepisom prawnym. Co prawda w pozwie sformułowane zostały również roszczenia o charakterze niemajątkowym, co oznaczało konieczność rozważania tych roszczeń również za okres sprzed 18 marca 2012 roku, to jednak mając na uwadze całkowitą gołosłowność i niewiarygodność wskazywanych przez powoda zarzutów stwierdzić należało, że również w tym zakresie powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. W treści pozwu powód sformułował bowiem zarzuty o charakterze generalnym, dotyczącym wszystkich jednostek penitencjarnych, w których przebywał. W zakresie dotyczącym dochodzonych roszczeń majątkowych twierdzenia strony powodowej pozostały w toku postępowania w całości obalone, co pozwala przyjąć, że również zarzuty odnoszące się do wcześniejszego okresu osadzenia mają jedynie pozorny charakter, zważywszy na fakt, że nie zostało poparte żadnymi dowodami.

Powództwo w niniejszej sprawie podlegało zatem oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie artykułu 102 kpc nie obciążając nimi strony powodowej jako przegrywającej niniejszą sprawę. Powód w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności nie posiada żadnego majątku zaś dla uniknięcia bezskutecznej egzekucji przyjąć należy, że powyższa przesłanka umożliwiająca odstąpienie od obciążania strony kosztami procesu została spełniona. Z tych względów orzeczono jak w punkcie 2 sentencji.